

Nr. 20/1968-69.

STORA UTSKOTTETS betänkande nr 20 / 1968-69 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till ändring av 7 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland att genom Regeringens försorg föreläggas Riksdagen. (Nr. 10/1969).

Landstinget, som i ärendet fått mottaga lagutskottets betänkande nr. 19/1968-69 har däröver inbegärt stora utskottets utlåtande.

Efter behandling av ärendet har stora utskottet beslutat omfatta det i lagutskottets ovannämnda betänkande framställda förslaget med följande ändringar:

Enligt 44 § jämförd med 15 § självstyrelselagen äger landstinget rätt att väcka initiativ- förutom i andra landskapet enskild rörande angelägenheter, som hänför sig till rikets lagstiftningsbehörighet eller allmänna förvaltning - om ändring, förklaring eller upphävande av stadgandena i självstyrelselagen. Landstingets berörda initiativrätt förverkligas genom dels lagmotioner, dels återhemställnings- resp. finansmotioner, vilka på Regeringens försorg föreläggas Riksdagen.

Initiativrätten kan sålunda av Landstinget varieras beroende på ärendets art och omfattning m.fl. omständigheter. Landskapsstyrelsen har föredragtit att ikläda framställningen formen av hemställningsmotion, vilket givetvis i och för sig är ett tänkbart alternativ.

Stora utskottet har dock, med beaktande av att fråga är om en enbart för landskapet gällande fristående lagstiftningsakt av begränsad omfattning samt med ett klart och entydigt innehåll, funnit det motiverat föreslå, att föreliggande framställning som i landstinget behandlas i den för lagstiftning stadgade ordningen, redan nu skulle av Landstinget slutbehandlas och föreläggas Riksdagen såsom en direkt lagmotion. Härigenom kunde en dubbel behandling av ärendet i landstinget undvikas och en betydelsefull tidsvinst uppnås.

I överensstämmelse med sitt ställningstagande har stora utskottet kompletterat framställningens sista stycke med ett direkt lagförslag. För tydlighets skull har framställningens motivering, som av stora utskottet omfattats i enlighet med lag-

utskottets betänkande, utskrivits i sin helhet.

Med hänvisning till det ovan anförda får stora utskottet förty
vördsamt föreslå,

att Landstinget ville till Regeringen
ingå med en skrivelse av följande lydelse:

"Till Regeringen

från Ålands landsting.

Regeringen har den 21 februari 1969 avlåtit en proposition
angående ändring av valrättsåldern och myndighetsåldern (1969
års riksdag nr23).

Sedan 1944 har rösträttsåldern sammanfallit med myndighets-
åldern 21 år, medan rösträtt i statliga val tidigare tillkom
den som fyllt 24 år. På 1940- och 1950- talen förekomflere riks-
dagsmotioner, som syftade till en sänkning av rösträttsåldern till
18 år. Motionerna i fråga blev dock alla förkastade, På 1960- ta-
let har motionerna påvisat hur den kraftiga utvecklingen på livets
alla områden inverkat på den ungas kunskaper och mognad. Detta
har fört med sig att de ungas intresse för allmänna frågor ökat.

Vad särskilt gäller myndighetsåldern har denna konstaterats
ha stark anknytning till internationella synpunkter. Olikheter på
denna punkt mellan länder, som har livlig växelverkan inbördes,
kan leda till konflikter och rättsförluster.

Frågan har därför en speciellt nordisk aspekt och Nordiska
Rådet uppmanade även i sin rekommendation nr 31/ 1964 regeringar-
na att utreda möjligheterna att sänka rösträttsåldern och där-
vid beakta dess samband med myndighetsåldern.

Genom ändring av rikets kommunallag (FFS 291/68) har man
redan infört 20 års ålder som rösträttsgräns i kommunala val. Även
inom landskapet Åland bör man eftersträva att samma rösträtts-
ålder skall gälla för alla politiska val.

I Sverige genomfördes motsvarande ändring redan 1965, i Norge
1967. I Danmark är gränsen fortfarande 21 år, men ändring för-
beredes. På Island är rösträtts- och myndighetsåldern redan 1968
sänkt till 20 år.

Som nämnts föreslås för Finlands del en sänkning både av rösträttsåldern i statliga val och av myndighetsåldern till 20 år. I den förenämnda propositionen är rösträttsåldern för landstingsval enligt 7 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland av den 28 december 1951 (FFS 670/51) icke av regeringen föreslagen till ändring Ålands landsting tillkommer enligt 15 § självstyrelselagen för Åland rätt att väcka initiativ i sådan till landskapet enskilt hörande angelägenhet, varom nu är fråga, att genom Regeringens försorg föreläggas Riksdagen.

Då Ålands landsting anser att åldersgränsen för rösträtt i landstingsval bör överensstämma med den för kommunala val numera allmänt omfattade åldersgränsen om 20 år, vilken även torde bli lagfäst för statliga val och såsom civilrättslig myndighetsålder, föreslår landstinget vördsamt att Regeringen ville förelägga Riksdagen till antagande nedanstående

L a g

angående ändring av självstyrelselagen för Åland.

- - - - -

I enlighet med Riksdagens beslut tillkommet på sätt i 67 § riksdagsordningen stadgas, ändras med Ålands landstings bifall 7 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland av den 28 december 1951 (670/51) såsom följer:

7 §.

Landstingets medlemmar väljas genom omedelbara, proportionella och hemliga val. Rösträtten vid dessa val skall vara allmän och lika för män och kvinnor, vilka före valåret fyllt tjugu år.

- - - - -

Mariehamn, den

På landstingets vägnar:

Th. Eriksson
talman

Eliel Persson
vicetalman

Valter Nordas
vicetalman

Mariehamn den 19 mars 1969

På stora utskottets vägnar:

Albin Johansson
ordförande

Erik Rast
sekreterare

Närvarande i utskottet: ordföranden Albin Johansson, Viceordföranden, Alarik Häggblom, ledamöterna Gustav Adolf Boman, Olof M. Jansson, Sven Friberg, Carl Karlsson, Börje Hagström, Georg Wideman, Sven Lembergt och Erik Lundqvist.